

**Informacje o charakterze jakościowym dotyczące zarządzania ryzykiem istotnym
Banku Spółdzielczego w Czarnym Dunajcu**

Cele strategiczne oraz zasady zarządzania ryzykiem istotnym

Każda aktywność podejmowana przez Bank Spółdzielczy w Czarnym Dunajcu, zwany dalej Bankiem związana jest z ryzykiem, wynikającym między innymi ze zmian w otoczeniu regulacyjnym, gospodarczym, demograficznym, politycznym itp. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka występującym w Banku Spółdzielczym w Czarnym Dunajcu jest **ryzyko kredytowe** w tym ryzyko rezydualne, ryzyko koncentracji, ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie oraz detalicznych ekspozycji kredytowych.

Jednocześnie w Banku występują inne istotne ryzyka, które Bank identyfikuje w procesie przeglądu zarządczego szacowania kapitału wewnętrznego (ICAAP). Bank uznaje za trwale istotne następujące rodzaje ryzyka:

- 1) ryzyko kredytowe;
- 2) ryzyko rezydualne;
- 3) ryzyko koncentracji;
- 4) ryzyko rynkowe (ryzyko walutowe);
- 5) ryzyko operacyjne;
- 6) ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym;
- 7) ryzyko płynności;
- 8) ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej;
- 9) ryzyko biznesowe;
- 10) ryzyko braku zgodności.

Podstawowe zasady zarządzania poszczególnymi ryzykami reguluje zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku Strategia rozwoju Banku na lata 2024-2028 oraz Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka (...), a także zatwierdzone przez Zarząd Banku polityki, instrukcje i regulaminy obejmujące obszary ryzyka, które Bank uznał za istotne.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka obejmuje:

- 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
- 2) **pomiar ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar;
- 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyleń realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka Bank zawarł w opracowanej przez Zarząd i przyjętej przez Radę Nadzorczą Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

**Strategie szczegółowe, cele i ogólna skłonność do podejmowania ryzyka
(apetyt na ryzyko) oraz limity strategiczne**

1. Ryzyko kredytowe

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<p>1. Całkowity wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego mniejszy niż 50% funduszy własnych</p> <p>W zakresie DEK:</p> <p>1. Maksymalny poziom portfela DEK w wysokości 15% obligi kredytowego,</p> <p>2. maksymalny poziom ekspozycji wobec klienta detalicznego w wysokości 60% funduszy własnych,</p> <p>3. maksymalny poziom wskaźnika jakości portfela detalicznych ekspozycji kredytowych, mierzony udziałem kredytów zagrożonych w portfelu detalicznych ekspozycji kredytowych na poziomie nie wyższym niż 3%,</p> <p>4. Maksymalny poziom wskaźnika Dtl dla DEK: 1) 50% w przypadku, gdy dochód netto klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenie netto w sektorze przedsiębiorstw,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości i ilości portfela kredytowego • Utrzymywanie ryzyka kredytowego Banku w granicach tolerancji na ryzyko • Dywersyfikacja portfela ekspozycji kredytowych, dostosowana do ustalonego przez bank dopuszczalnego poziomu ryzyka kredytowego • Rozwijanie działalności kredytowej oraz inwestycyjnej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą, przy założeniu zachowania bezpieczeństwa finansowego Banku, postanowień nadzorczych rekomendacji i adekwatności kapitałowej. • Utrzymywanie progu wskaźnika NPL wynoszącego 7,0% oraz nieprzekraczanie istotnego udziału jednorodnych ekspozycji NPE (powyżej 15%), przy równoczesnym zaangażowaniu w jednorodne ekspozycje o znacznym charakterze znaczne (powyżej 25% portfela kredytowego) przy wskaźniku 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie dotychczasowej struktury działalności w zakresie kredytowania z uwzględnieniem zmian wynikających z Rekomendacji Z KNF • Bieżące analizowanie potrzeb rynku lokalnego w zakresie kredytowania inwestycji, finansowania budownictwa mieszkaniowego, wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, realizacji zapotrzebowania na kredyty preferencyjne, detaliczne oraz wsparcia w wykorzystywaniu funduszy pomocowych • Bank będzie udzielał kredytów zabezpieczonych hipotecznie oprocentowanych zmienną stopą oraz będzie wdrażał produkty o okresowo stałej stopie dając możliwość wyboru lub konwersji ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie klientom zgodnie z Rekomendacją S KNF, przy jednoczesnej dbałości o wpływ wprowadzanych produktów na profil innych rodzajów ryzyka, w tym ryzyka stopy procentowej. • Bank nie będzie wdrażał produktów typu „klucz za dług” • Współpraca z Bankiem Zrzeszającym w odniesieniu do grup klientów, których kompleksowa obsługa przekracza aktualne możliwości banku (w tym konsorcja) • Doskonalenie systemów oceny zdolności kredytowej w szczególności metody identyfikacji, pomiaru lub szacowania ryzyka kredytowego ekspozycji wobec poszczególnych dłużników, papierów wartościowych oraz ryzyka kredytowego na poziomie portfela • Doskonalenie monitoringu kredytowego wraz z systemem

<p>2) 65% w przypadku, gdy dochód netto klienta detalicznego przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia netto w sektorze.</p> <p>W zakresie EKZH: (dla kredytów detalicznych zabezpieczonych hipotecznie, udzielanych osobom fizycznym na cele niezwiązane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego lub niezwiązane z działalnością gospodarczą):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wskaźnik udziału ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w funduszach własnych – max 600%, 2. Wskaźnik udziału ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w obliżu kredytowym – max 95 %, 3. Wskaźnik udziału ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sumie bilansowej – max 40 %, 4. Maksymalny poziom wskaźnika DStI dla EKZH detalicznych: <ul style="list-style-type: none"> • 40% w przypadku, gdy dochód netto klienta detalicznego nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia netto w sektorze przedsiębiorstw, • 50% w przypadku, gdy dochód netto klienta detalicznego przekracza poziom jednego 	<p>NPL</p> <ul style="list-style-type: none"> • dbałość o długoterminowe bezpieczeństwo Banku wynikające z czynników ryzyka ESG oraz wpływ ryzyka ESG na ryzyko kredytowe wynikające z ekspozycji wobec klientów i kontrahentów i ich narażenia na czynniki ryzyka ESG. 	<p>klasyfikacji ekspozycji kredytowych do kategorii ryzyka i tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością Banku oraz utrzymywanie zgodności z „Jednolitymi zasadami kwalifikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych przez uczestników Systemu Ochrony zrzeczenia BPS”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie szybkiej identyfikacji ekspozycji nieobsługiwanych (NPE) oraz zapewnienie odpowiedniej efektywności zarządzania restrukturyzacją i windykacją wierzytelności Banku, w tym aktywami przejętymi za długi. • Okresowe przeglądanie efektywności polityk w zakresie RK, EKZH i DEK oraz limitów
---	--	---

<p>przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia netto w sektorze.</p> <p>5. Wskaźnik relacji wartości ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie do wartości nieruchomości mieszkalnej (LtV) – max 75%,</p> <p>6. Wskaźnik relacji wartości ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie do wartości nieruchomości pozostałej (LtV) – max 75%.</p> <p>W zakresie całego portfela kredytowego</p> <p>1. W zakresie ryzyka ESG – maksymalny udział ekspozycji o ryzyku ESG – WYSOKIE nie przekracza 4% ekspozycji ogółem – wartość ostrzegawcza 2%.</p> <p>2. Minimalny wkład własny - 25%</p> <p>3. Wskaźnik jakości portfela kredytowego – max. 8% (wartość ostrzegawcza 5%),</p> <p>4. Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości rezerwami celowymi – min. 50% ,</p>		
---	--	--

2. Ryzyko operacyjne w tym ryzyko: modeli, ryzyko ICT, ryzyko prowadzenia działalności, ryzyko ML/FT

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego równy / mniejszy wyliczanemu wskaźnikowi BIA, co oznacza brak przekraczania zakładanej sumy strat apetyt na ryzyko operacyjne w oparciu o wartość utworzonego wymogu kapitałowego 50% wartości utworzonego wymogu kapitałowego z zaokrągleniem w górę do tysięcy 	<ul style="list-style-type: none"> Minimalizowanie strat z tytułu ryzyka operacyjnego Zapobieganie lub odpowiednie zarządzanie niwelowaniem skutków zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości działania Banku Usprawnianie działań prowadzonych przez Bank 	<ul style="list-style-type: none"> Doskonalenie systemów zarządzania poszczególnymi czynnikami ryzyka operacyjnego Doskonalenie procesów występujących w działalności banku, zmniejszając tym samym poziom ryzyka operacyjnego i strat operacyjnych, Doskonalenie systemu motywowania pracowników oraz zarządzania kadrami Wykorzystywanie najlepszych, najbardziej efektywnych form zabezpieczania ryzyka operacyjnego

3. Ryzyko koncentracji

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka koncentracji mniejszy równy 5% funduszy własnych, Suma kredytów i zobowiązań wobec kredytobiorców w stosunku do których zaangażowanie przekracza 10% uznanych łącznych 	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymanie profilu ryzyka koncentracji w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany (utrzymanie dywersyfikacji w zakresie objętym limitami koncentracji nie powodującej powstawania dodatkowych wymogów kapitałowych) 	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działalności kredytowej, która pozwoli ograniczyć koncentrację zaangażowań do minimum Objęcie pomiarem wszystkich możliwych koncentracji, w tym koncentracji z tytułu ekspozycji wobec każdego kontrahenta, grup powiązanych kontrahentów i kontrahentów działających w tym samym sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub obrót takimi samymi towarami. Dążenie do poprawy wskaźników koncentracji w celu utrzymywania ich na poziomie nieprzekraczającym ustalonych limitów.

<p>kapitałów (dużych ekspozycji) maksymalnie na poziomie 200%</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka koncentracji w ramach prawidłowego zarządzania aktywami i pasywami. • Wyznaczenie i monitorowanie limitów zaangażowanie na akceptowanym poziomie ryzyka.
---	--	--

4. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> • Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka stopy procentowej mniejszy równy 12% funduszy własnych, co oznacza wynik testu warunków skrajnych nie powodujący powstania wyższej wartości wymogu • Maksymalna zmiana % wyniku odsetkowego Banku - annualizowany na dzień analizy, test określający zmianę wyniku odsetkowego w perspektywie 12 miesięcy przy założeniu zmiany 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie zmienności wyniku odsetkowego w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku. • Utrzymanie profilu ryzyka stopy procentowej w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą. • Utrzymywanie nieznaczącej skali działalności handlowej w rozumieniu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego zakresu i szczegółowych zasad wyznaczania wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. • Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczanie ryzyka stopy procentowej w ramach zarządzania aktywami i pasywami Banku. • Utrzymanie poziomu poszczególnych kategorii ryzyka stopy procentowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z ryzykiem stopy procentowej, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania bilansem, w tym limitów • Identyfikacja ryzyka stopy procentowej przy nowo wdrażanych produktach. • Prowadzenie pomiaru i kontroli istotnych kategorii ryzyka stopy procentowej dla potrzeb oceny ekspozycji oraz wyznaczania kapitału wewnętrznego • Rozwój metod pomiaru ryzyka stopy procentowej w tym doskonalenie narzędzi do zarządzania ryzykiem stopy procentowej poprzez wdrożenie nowych rozwiązań informatycznych.

<p>stóp procentowych o 250 p.b. (przy ryzyku bazowym zmiana stóp proc. o 35 p.b.). – maksymalnie 25%</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maksymalna zmiana wartości ekonomicznej kapitału -% kapitału Tier 1 – – maksymalnie 13,5% 	<p>występujących w prowadzonym portfelu bankowym na poziomie nie wymagającym tworzenia wewnętrznych wymogów kapitałowych (według metodologii przyjętej w wewnętrznych procedurach Banku).</p>	
--	---	--

5. Ryzyko płynności

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<ul style="list-style-type: none"> • Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka płynności w wysokości nieprzekraczającej 4 % funduszy własnych Banku (co oznacza utrzymywanie zapasu środków płynnych na poziomie nie wymagającym znacznego zaciągania zobowiązań celem równoważenia luki płynności) • utrzymanie wskaźnika LCR na poziomie powyżej 120% 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie zapasu nadwyżki płynności na poziomie zapewniającym horyzont przeżycia (30 dni) bez konieczności sięgania do zobowiązań wobec sektora finansowego • Przestrzeganie nadzorczych miar płynności • Zapewnienie stabilnych źródeł finansowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie i wdrożenie odpowiednich regulacji wewnętrznych, w tym w zakresie testów warunków skrajnych • Wdrożenie skutecznego, bieżącego procesu zarządzania środkami płynnymi, w tym nadwyżką płynności • Zapewnienie, by system informacyjny i informatyczny w banku pozwalał na codzienny pomiar, monitorowanie i raportowanie o poziomie płynności, • Zapewnienie, by kierownictwo otrzymywało bieżące i adekwatne informacje o poziomie płynności w celu podejmowania decyzji strategicznych oraz oceny skuteczności systemu zarządzania płynnością • Stworzenie planów awaryjnych, uwzględniających różne scenariusze rozwoju niekorzystnych sytuacji • Wdrożenie skutecznego procesu planowania źródeł finansowania, w tym budowy i monitorowania planu finansowego

6. Ryzyko biznesowe

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<p>Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka biznesowego w wysokości nieprzekraczającej 2 % funduszy własnych Banku (co oznacza utrzymywanie się wyniku finansowego na poziomie nie powodującym powstania większego wymogu)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaangażowanie rynkowe dostarczające bezpiecznego i zdywersyfikowanego źródła dochodu, o wrażliwości na zmiany makroekonomiczne oraz na działania konkurencji nie powodującego przekroczenia apetytu na ryzyko 	<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie Banku w strukturze Zrzeszenia Banków Spółdzielczych • Kontynuowanie dotychczasowej działalności z założeniem zrównoważonego rozwoju Banku. • Doskonalenie umiejętności dotyczącej planowania wyników finansowych banków • Stałe monitorowanie angażowania środków Banku w instrumenty finansowe, mogące nieść za sobą ryzyko dla działalności • Ocena ryzyka wyniku finansowego i wpływ produktów bankowych na to ryzyko • Prowadzenie działań mających na celu prawidłowe zarządzanie aktywami i pasywami w celu ustalenia optymalnego wyniku finansowego • Opracowywanie planu finansowego biorącego pod uwagę zarządzanie wszystkimi istotnymi ryzykami • Podnoszenie wiedzy pracowników dotyczącej oceny zdolności kredytowej klientów oraz rozpoznawania czynników rynkowych, które mogą wpływać na taką ocenę • Ocena ryzyka kredytowego dotycząca wdrażania nowych produktów. • Prowadzenie działań mających na celu zabezpieczenie ryzyka cyklu gospodarczego w ramach prawidłowego zarządzania aktywami i pasywami • Ustalenie bezpiecznych limitów kredytowych na podstawie danych historycznych i monitorowanie ich • Doskonalenie technik zarządzania ryzykiem strategicznym oraz ryzyka zmian w otoczeniu makroekonomicznym banku

7. Ryzyko nadmiernej dźwigni

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
Wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko nadmiernej dźwigni mniejszy, równy 1%	<ul style="list-style-type: none"> Wielkość działalności banku nie powoduje przekraczania apetytu na ryzyko 	<ul style="list-style-type: none"> Usprawnianie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej, Organizacja szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej oraz dla pozostałych w zakresie w jakim generują to ryzyko, Monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej.

8. Ryzyko braku zgodności

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
Koszty wynikające z nieprzestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych przepisów prawa (w układzie rocznym) nie przekraczają 2% kosztów ogółem Banku	<ul style="list-style-type: none"> Działalność banku nie powoduje, w razie wystąpienia naruszeń przekraczania apetytu na ryzyko 	<ul style="list-style-type: none"> Skuteczna identyfikacja nowych przepisów, regulacji wewnętrznych, standardów rynkowych Wdrażanie mechanizmów kontroli ryzyka Usprawnianie zarządzania ryzykiem braku zgodności Organizacja szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem, a także pozostałej kadry w zakresie ryzyka braku zgodności Monitorowanie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności

9. Ryzyko walutowe (rynkowe)

Skłonność do ryzyka	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
<p>Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego mniejszy równy 0 % funduszy własnych, co oznacza brak przekraczania wskaźników dywersyfikacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie działalności walutowej na poziomie mało znaczącym dla Banku, tzn. utrzymywanie skali działalności walutowej depozytowej na poziomie nie przekraczającym 10% działalności depozytowej Banku ogółem, • Nie poszerzanie oferty produktowej Banku o kredyty w walutach • Rozwijanie działalności dewizowej stosownie do potrzeb klientów, jednak przy uwzględnieniu zaleceń ograniczania ryzyka walutowego • Prowadzenie i rozwijanie usługi polegającej na skupie i sprzedaży walut, z uwzględnieniem zaleceń ograniczania ryzyka walutowego, 	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie i stosowanie odpowiednich zasad identyfikacji, pomiaru, redukcji oraz monitorowania ryzyka walutowego • Dokonywanie rozliczeń dewizowych nadal za pośrednictwem Banku Zrzeszającego, • Dostosowywanie regulacji wewnętrznych do zmieniających się przepisów zewnętrznych, • Dostosowywanie skali operacji dewizowych do występujących zmian na rynku pieniężno-walutowym, • Okresowe przeglądy procedur służących do zarządzania ryzykiem walutowym, • Organizacja szkoleń dla pracowników odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem oraz dla pozostałych w zakresie w jakim generują ryzyko walutowe, • Wdrożenie mechanizmów kontrolnych w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym

10. Ryzyko kapitałowe

Skłonność do ryzyka / limity strategiczne	Cele strategiczne	Działania zmierzające do osiągnięcia celów
Wewnętrzny wymóg kapitałowy na ryzyko kapitałowe mniejszy, równy 0%	<ul style="list-style-type: none"> Wielkość funduszy własnych zapewnia pokrycie z zapasem bezpieczeństwa wymogów kapitałowych, w tym II filara oraz wymogu łącznego bufora	<ul style="list-style-type: none"> Utrzymywanie optymalnego wyniku finansowego w kolejnych latach i przekazywanie go na fundusz zapasowy Budowa funduszu zapasowego w celu zmniejszenia udziału zmniejszenia udziału funduszu udziałowego w funduszach ogółem Rozwój Banku nie powodujący wzrostu udziału funduszu udziałowego w funduszach własnych

Budowa funduszy własnych:

1. Podstawowym źródłem budowy funduszy własnych jest wynik finansowy.
2. Wieloletni plan budowy funduszy własnych (cele kapitałowe, oczekiwana wielkość kapitałów, polityka dywidendowa) Bank ujmuje w zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Strategii działania, natomiast szczegółowe zamierzenia w tym zakresie ujęte są w Polityce kapitałowej.
3. Bank analizuje wpływ wystąpienia warunków skrajnych (spadek funduszy, wzrost wymogów kapitałowych) na wskaźnik kapitałowy i na podstawie tych analiz opracowuje i weryfikuje plany awaryjne w zakresie adekwatności kapitałowej.
4. Bank wykorzystuje testy warunków skrajnych do określania buforu kapitału w postaci nadwyżki ponad wymagalny minimalny wskaźnik kapitałowy oraz w postaci określonych w Polityce kapitałowej planów awaryjnych zwiększenia funduszy własnych.
5. Bank w rocznych planach finansowych oraz w planach perspektywicznych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez Bank funduszy własnych.
6. Strategia kształtowania funduszy własnych podlega analizie pod względem jej dostosowania do aktualnej sytuacji Banku po zakończeniu każdego roku kalendarzowego.
7. Wieloletni plan funduszy własnych zawarty jest w Strategii działania Banku.

8. Bank dąży do kształtowania zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla bieżącej i przyszłej adekwatności kapitałowej banku.
9. W celu ograniczenia zagrożeń, o których mowa w ust. 4, w banku ustalane są odpowiednie limity dotyczące inwestycji kapitałowych w podmiotach finansowych.
10. Bank w planach finansowych uwzględnia gospodarkę funduszami własnymi banku, mającą na celu optymalizację wzrostu posiadanych przez bank funduszy własnych banku, które winny być dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania oraz wyliczeń dotyczących dodatkowych wymogów kapitałowych.

Wymogi kapitałowe:

1. Bank tworzy minimalne wymogi kapitałowe na ryzyka ujęte w Rozporządzeniu UE.
2. Bank analizuje inne istotne rodzaje ryzyka, na które tworzy dodatkowe wymogi kapitałowe.
3. W ramach kapitałowej określone są limity alokacji kapitału z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, dostosowane do skali, złożoności i poziomu ryzyka występującego w Banku.
4. Analizie poddaje się przestrzeganie ww. limitów, a każde przekroczenie jest sygnalizowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej wraz z informacjami na temat podjętych działań w celu uniknięcia takiej sytuacji w przyszłości.
5. Bank dokonuje okresowego przeglądu procesu szacowania wymogów wewnętrznych. Wyniki przeglądu są prezentowane Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
6. Bank dąży do kształtowania jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych i bankach (akcje i udziały, zobowiązania podporządkowane, dopłaty na rzecz spółek prawa handlowego) tak, aby nie stanowiło ono przekroczenia limitów, o których mowa w Rozporządzeniu 575/2013 UE.
7. Ustalane przez Bank plany w zakresie kapitału wewnętrznego oraz poziomu wyznaczanego wewnętrznego wymogu kapitałowego są dostosowane do profilu ryzyka występującego realnie w Banku, z uwzględnieniem specyficznego charakteru jego działania.

Zarządzanie ryzykami:

1. Bank podejmuje ryzyko na poziomie zapewniającym utrzymanie łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR) na poziomie nie niższym niż 14,25%, dążenie do poziomu 14,25%, zgodnie ze wskazaniem KNF oraz pozostałych współczynników kapitałowych na poziomie: kapitału Tier I wynosi 14,25%,
2. W cyklach co najmniej rocznych Bank dokonuje weryfikacji istotności ryzyk, uwzględniając kryteria ilościowe i jakościowe.
3. Bank tworzy procedury zarządzania ryzykami istotnymi w Banku, zatwierdzone przez Zarząd Banku.
4. Procedury zawierają zapisy dotyczące przekształcania miar ryzyka na wymogi kapitałowe.
5. Bank podejmuje ryzyko odpowiednio do posiadanych funduszy własnych.

Długofalowe cele kapitałowe:

1. Zasadniczym celem kapitałowym Banku jest posiadanie funduszy własnych zgodnych z wymaganiami prawnymi, a także planami rozwoju wynikającymi ze „Strategii Banku Spółdzielczego w Czarnym Dunajcu na lata 2024-2028” w stopniu umożliwiającym właściwe zabezpieczenie ryzyka, w tym przyszłego ryzyka (możliwości wzrostu ryzyka w warunkach skrajnych), a także uwzględniając zjawisko inflacji.
2. Bank zakłada długoterminowe cele zarządzania ryzykiem kapitałowym na lata 2024-2028 obejmujące pożądane i akceptowalne poziomy ryzyka, a także pożądany profil ryzyka kapitałowego (strukturę kapitałów) w tym w szczególności:

L.p.	Pozycja	Pożądany do roku 2024 % (cel kapitałowy)	Akceptowalny % (limit ostrzegawczy)	Minimalny % (limit wewnętrzny)
1.	Łączny współczynnik kapitałowy (zgodnie z Rozp. UE nr 575/2013 oraz wymogiem połączonego bufora)	18%	16%	14,25%
2.	Współczynnik kapitału (T1 zgodnie z Rozp. UE nr 575/2013 oraz wymogiem połączonego bufora)	18%	16%	14,25%

4.	Kapitał T1/Portfel kredytowy (dźwignia)	8,5%	7%	6%
5.	Kapitał T1/Fundusze własne	100%	100%	100%
6.	Kapitał T2/Fundusze własne	0%	0%	0%
7.	Kapitał T1/Suma bilansowa	7,5%	7%	7,0%
8.	Maksymalny udział łącznego wymogu kapitałowego (ŁWK) w FW bez buforów	60%	70%	76%
9.	Współczynnik kapitałowy ryzyka kredytowego (min. %)	16%	11%	11%
10.	Wewnętrzny współczynnik kapitałowy (min. %)	16%	12%	12%

Organizacja zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą następujące organy, jednostki i komórki organizacyjne Banku:

- 1) Rada Nadzorcza, w tym Komitet Audytu;
- 2) Zarząd,
- 3) Weryfikator kredytowy,
- 4) Komórki analityków kredytowych;
- 5) Komórka ds. zarządzania ryzyka,
- 6) Komórka ds. zgodności,
- 7) Komórka ds. bezpieczeństwa,
- 8) IOD(Inspektor Ochrony Danych),
- 9) audyt wewnętrzny (realizowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony BPS),
- 10) pozostałe komórki i jednostki Banku.

Bank zapewnia niezależność działalności operacyjnej, która generuje ryzyko od niezależnej oceny ryzyka, przeprowadzanej przez Komórkę ds. Zarządzania Ryzykami.

System kontroli ryzyka stanowi znaczący element systemu zarządzania bankiem i obejmuje:

1. Adekwatny proces identyfikacji i oceny poszczególnych rodzajów ryzyka,
2. Strategie, polityki, procedury i plany,
3. Adekwatne systemy informacji zarządczej,
4. Proces regularnego przeglądu i oceny działania Banku z zasadami polityki/strategii oraz procedurami.

System informacji zarządczej

Wprowadzony w Banku System Informacji Zarządczej, zwany dalej SIZ, opiera się na następujących założeniach:

- 1) Informacje będące przedmiotem raportowania w ramach SIZ pozwalają na pełną ocenę działalności Banku przez odpowiednie organy statutowe,
- 2) Zarząd określa kluczowe obszary polityki zarządzania ryzykami, ze szczególnym uwzględnieniem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, które będą podlegać bezpośredniej kontroli Zarządu,
- 3) uwzględniając założenia zawarte w pkt. 1, powyższe informacje powinny pozwolić na dokonanie odrębnej oceny każdej jednostki i komórki organizacyjnej Banku oraz wszystkich istotnych obszarów działania Banku,
- 4) przyjmuje się, że nadzór nad funkcjonowaniem SIZ sprawuje Zarząd, który ponosi również odpowiedzialność za jego prawidłowe funkcjonowanie,
- 5) w przyjętym systemie informacje zarządcze przekazywane są w sposób rzetelny i przejrzysty.
- 6) Jakość informacji jest oceniana przez Zarząd Banku w oparciu min. o badania biegłego rewidenta, wyniki kontroli wewnętrznej oraz kontroli zewnętrznych.
- 7) System informacji zarządczej podlega badaniu w ramach audytu wewnętrznego.

- 8) Każdorazowo po dokonaniu importu danych z systemu operacyjnego przeprowadzana jest kontrola ich jakości w oparciu o analizę zgodności danych ze sprawozdawczością Banku (sprawozdania obligatoryjnie sporządzane na potrzeby NBP i KNF) za dany okres sprawozdawczy oraz kontrola spójności z poprzednimi okresami sprawozdawczymi. Dane sprawozdawcze są sporządzane na podstawie ksiąg rachunkowych, które podlegają weryfikacji przez biegłego rewidenta. Ponadto jakość informacji jest poddawana audytowi wewnętrznemu w ramach audytu poszczególnych rodzajów ryzyka i adekwatności kapitałowej.

W ramach SIZ wyróżnia się następujące rodzaje informacji:

- 1) o charakterze strategicznym dla Banku,
- 2) dotyczące realizacji celów strategicznych i polityk Banku w zakresie zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej,
- 3) dotyczące monitorowania poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk istotnych, w tym przestrzegania apetytu na ryzyko i ustalonych limitów
- 4) ocena adekwatności kapitałowej,
- 5) dotyczące oceny sytuacji ekonomiczno – finansowej Banku (ryzyko biznesowe), uwzględniającej:
  - a) Wykonanie planu ekonomiczno-finansowego (w tym przez poszczególne jednostki i komórki organizacyjne),
  - b) Realizację strategii działania,
  - c) strukturę aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych,
  - d) strukturę przychodów i kosztów,
  - e) wyniki osiągnięte na każdym poziomie rachunku zysków i strat,
  - f) uzyskanie wskaźniki ekonomiczne, określające akceptowalny poziom ryzyka.
- 6) realizacji zadań wynikających w regulacji zewnętrznych, w tym rekomendacji nadzorczych,
- 7) dotyczące realizacji kontroli wewnętrznej i audytu Banku.

Informacja SIZ w zakresie monitorowania poziomu ryzyka występującego w działalności Banku.

1. W przepływie Informacji SIZ dotyczącej monitorowania poziomu ryzyka występującego w działalności Banku, uczestniczą w szczególności następujące organy statutowe i komórki organizacyjne Banku:
  - 1) Zebranie Przedstawicieli
  - 2) Rada Nadzorcza;

- 3) Zarząd;
  - 4) Komitet Audytu;
  - 5) Główny Księgowy,
  - 6) Zespół ds. finansowo-księgowych,
  - 7) Zespół ds. produktów bankowych i marketingu,
  - 8) Komórka ds. Bezpieczeństwa,
  - 9) Administrator Systemów Informatycznych (ASI)
  - 10) IOD,
  - 11) Komórka ds. zarządzania ryzykami
  - 12) Komórka ds. zgodności
2. Za identyfikację i pomiar oraz szacowanie ryzyk odpowiedzialna jest Komórka ds. zarządzania ryzykami.
  3. Za monitorowanie i analizę ryzyka odpowiedzialna Komórka ds. zarządzania ryzykami.
  4. Bieżącej oceny ryzyk dokonuje Komórka ds. zarządzania ryzykami.
  5. Zarząd Banku wdraża system zarządzania ryzykiem oraz nadzoruje jego funkcjonowanie.
  6. Oceny funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem dokonuje Rada Nadzorcza.
  7. Zakres informacji, terminy ich sporządzania oraz odbiorców określa instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Czarnym Dunajcu.
  8. Przegląd procedur związanych z ryzykami istotnymi występującymi w Banku oraz przegląd Strategii i Polityk dokonywany jest:
    - a. Co najmniej raz do roku,
    - b. W razie potrzeby - w związku ze mianami wewnętrznymi i zewnętrznymi

Sporządził: Komórka ds. zarządzania ryzykami

Akceptował: Prezes Zarządu

Zatwierdził Zarząd